

Sygn. akt III AUa 1541/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

SSA Iwona Szybka

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Słota

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 października 2017 r. w Ł.

sprawy **H. D.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w Ł. P. Terenowej w T.**

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji H. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 12 września 2016 r. sygn. akt V U 695/15

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1541/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie H. D. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł. P. Terenowa w T. z dnia 27 maja 2015 r., którą odmówiono ubezpieczonemu prawa do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej za okres wsteczny od 1 listopada 2013 r. do 28 lutego 2015 r. na podstawie art.28ust.4 i art.44 ust.2 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j.t.: Dz.U. z 2016, poz.277).

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

H. D., ur. (...), jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,45 ha, które umową dzierżawy z 29 października 2003r. wydzierżawił siostrze H. G. na okres 10 lat. Z uwagi na wygaśnięcie z dniem 29 października 2013r. umowy dzierżawy organ rentowy z urzędu decyzją z 7 października 2013 r., z dniem 1 listopada 2013 r. zawiesił ubezpieczonemu wypłatę części uzupełniającej świadczenia. Odpis decyzji wysłano H. D. w dniu 14 października 2013 r. W dalszej kolejności w dniu 20 marca 2015r. ubezpieczony przedłożył Kasie umowę dzierżawy posiadanego gospodarstwa. W związku z powyższym Kasa decyzją z 13 kwietnia 2015r. podjęła wypłatę części uzupełniającej emerytury od 1 marca 2015r. W dniu 19 maja 2015 r. ubezpieczony złożył w KRUS pismo, w którym poinformował organ rentowy o niedoręczeniu mu odpisu decyzji z 7 października 2013 r. Ubezpieczony od dnia 1 stycznia 2008 r. pobierał emeryturę rolniczą w kwocie 672,67 złotych miesięcznie, zaś od 1 listopada 2013 r. w kwocie 319,46 złotych.

Grunty rolne ubezpieczonego po zakończeniu dziesięcioletniego okresu dzierżawy nadal znajdowały się w posiadaniu H. G., która opłacała od nich podatek rolny. Decyzje rentowe kierowane do H. D. zawierają interpretację terminu „zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej” oraz obszerne informacje dotyczące zasad zawieszania świadczeń emerytalno-rentowych.

W ocenie Sądu meriti odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Dokonując oceny zasadności zaskarżonej decyzji, Sąd I instancji wskazał na prawomocność decyzji z 7 października 2013 r., na podstawie której z dniem 1 listopada 2013r. zawieszono ubezpieczonemu wypłatę części uzupełniającej świadczenia z uwagi na wygaśnięcie 10-letniej umowy dzierżawy gospodarstwa rolnego. Co prawda, odwołujący twierdzi, że decyzja nie została mu doręczona, jednakże w ocenie Sądu Okręgowego, powyższe twierdzenia nie zasługują na wiarę, albowiem w aktach sprawy KRUS znajduje się adnotacja o jej wysłaniu adresatowi. Nadto wskazano, że na podstawie przedmiotowej decyzji wysokość emerytury ubezpieczonego znacznie obniżono: z kwoty 672,67 złotych miesięcznie do kwoty 319,46 złotych miesięcznie i taką też kwotę comiesięcznie od miesiąca listopada 2013 r. pobierał ubezpieczony. Nie sposób więc uznać, iż skarżący przez okres ponad roku nie zauważył obniżenia kwoty swojej emerytury prawie o połowę. Dlatego też, Sąd Okręgowy nie dał wiary twierdzeniom ubezpieczonego, że o fakcie zawieszenia wypłaty części uzupełniającej świadczenia dowiedział się dopiero podczas wizyty w banku przed dniem 20 marca 2015 r. (data zawarcia drugiej umowy dzierżawy).

Stosownie do treści art. 28 ust. 3 ustawy o u.s.r. wypłata m.in. części uzupełniającej świadczenia emerytalnego ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Zgodnie z art. 28 ust. 4 pkt 1 uznaje się natomiast, iż emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając (...). Przepisu art. 28 ustawy o u.s.r., nie można, interpretować w oderwaniu od art. 6 pkt 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie bowiem z art. 6 pkt 1 ww. ustawy rolnikiem nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, ale pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia.

Sąd I instancji stwierdził, że ubezpieczony niezwłocznie po wygaśnięciu umowy dzierżawy gruntów z dnia 29 października 2003 r. winien przedstawić w KRUS dokumenty wskazujące na jej kontynuowanie, ewentualnie podnieść inne okoliczności potwierdzające fakt zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej. Wszak skarżący miał świadomość okresowego charakteru umowy, nadto na wszystkich doręczanych mu przez organ rentowy decyzjach, a było ich siedem, znajduje się interpretacja terminu „zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej” oraz obszerne informacje dotyczące zasad zawieszania świadczeń emerytalno-rentowych. W rezultacie Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ §1 KPC oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył ubezpieczony, zarzucając:

-naruszenie przepisu art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego zastosowanie i błędne, w ocenie skarżącego, częściowe zawieszenie emerytury rolniczej, w sytuacji gdy H. D., będąc właścicielem gospodarstwa rolnego, w rzeczywistości nie prowadził w nim działalności rolniczej w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;

-naruszenie przepisu art. 233 KPC poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i w rezultacie błędne uznanie, że H. D. w okresie od 1 listopada 2013r. do dnia 28 lutego 2015r. będąc właścicielem przedmiotowej nieruchomości jednocześnie prowadził działalność rolniczą, w sytuacji gdy takiej działalności nie prowadził, a prowadziła ją wyłącznie H. G..

W ocenie apelującego, prezes KRUS nie miał żadnych podstaw, aby uznać, iż umowa dzierżawy już wygasła, albo wygaśnie z dniem 29 października 2013r. Natomiast apelujący nie miał możliwości zapoznania się z treścią decyzji KRUS z dnia 7 października 2013r. z uwagi na fakt, że decyzja ta nie została mu skutecznie doręczona. To, że w aktach sprawy KRUS znajduje się adnotacja o jej wysłaniu adresatowi, nie oznacza jednocześnie, że apelujący otrzymał taką korespondencję i mógł ją skutecznie kwestionować.

W okresie, w którym Prezes KRUS zawiesił H. D. prawo do części emerytury rolniczej, H. D. znajdował się w bardzo ciężkim stanie zdrowia. W 2013r. zdiagnozowano u niego nowotwór pęcherzyka żółciowego. To sprawiło, iż nie był w stanie precyzyjnie oceniać, czy przekazywana na jego rachunek bankowy kwota emerytury rolniczej jest niższa niż poprzednio. Podkreślić bowiem należy, iż wypłata tego świadczenia odbywała się nie comiesięcznie, lecz kwartalnie w wysokości około 950 zł. Ponadto apelujący jest osobą starszą, a we wcześniejszym okresie nie korzystał z usług banku, nie posiadał rachunku bankowego i nie był zaznajomiony z dokumentacją bankową w postaci m.in. wydruków bankowych. Istotną okolicznością jest również fakt, iż Prezes KRUS nie poinformował o swojej decyzji o zawieszeniu części emerytury rolniczej Banku Spółdzielczego Ziemi (...) Oddział w W..

Sąd I instancji naruszył art.28 ustawy o u.s.r. i doszedł do błędnego przekonania, że fakt zakończenia umowy dzierżawy, obowiązującej pomiędzy H. D. a H. G. oznacza, że to ubezpieczony w okresie od 1 listopada 2013r. do 28 lutego 2015r. prowadził w przedmiotowym gospodarstwie działalność rolniczą, jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności z zeznań świadka H. G. - to ona tam przez cały ten okres prowadziła działalność rolniczą, jednocześnie opłacając podatek rolny. Zeznania te należy uznać za spójne, logiczne i nie sposób odmówić im wiarygodności. Ponieważ apelujący faktycznie nie prowadził działalności rolniczej umowa dzierżawy, obowiązująca pomiędzy nim a H. G. w rezultacie nie wygasła z dniem 29 października 2013r., a była kontynuowana w formie dorozumianej. Z tego względu Prezes KRUS nie miał podstaw, aby w okresie od 1 listopada 2013r. do dnia 28 lutego 2015r. zawiesić H. D. prawo do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej.

Mając powyższe na uwadze zarzuty apelujący wniósł o uwzględnienie w całości odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji Prezesa KRUS Oddziału w Ł. P. Terenowa w T. z dnia 27 maja 2015r. poprzez przyznanie mu prawa do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej za okres od 1 listopada 2013 r. do dnia 28 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Kontrola instancyjna zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzi ostatecznie do akceptacji ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji oraz uznania, że z dokonanej oceny prawnej Sąd Okręgowy wyprowadził prawidłowy wniosek o braku zasadności odwołania ubezpieczonego od spornej decyzji organu rentowego.

Wbrew zarzutom apelacji, istota sporu, zakreślona treścią zaskarżonej decyzji, nie odnosi się do oceny prawidłowości ustaleń faktycznych co do tego, czy odwołujący prowadził w okresie od 1 listopada 2013r. do 28 lutego 2015r. działalność rolniczą. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił bowiem wnioskodawcy prawa do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej za okres wsteczny – przed datą wniosku, który został w tym zakresie złożony 20 marca 2015r.

W myśl art. 44 ust.1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j.t.: Dz.U. z 2016, poz.277) , prawo do świadczeń z ubezpieczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawny w ustaleniu tego prawa. Zgodnie natomiast z ust.4 cyt. przepisu, zawieszenie prawa do świadczeń oraz zawieszenie lub wstrzymanie ich wypłaty stosuje się z urzędu, a wznowienie zawieszonych lub wstrzymanych wypłat świadczenia bądź jego części następuje na wniosek (ust.5). Dla porządku należy w tym miejscu przypomnieć niesporne ustalenia Sądu Okręgowego, poczynione w oparciu o treść dokumentów z akt KRUS. Wynika z nich, że decyzją KRUS z 18 listopada 2003r. przyznano wnioskodawcy emeryturę rolniczą w pełnej wysokości z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej z uwzględnieniem treści umowy dzierżawy zawartej w dniu 29 października

2003r. z siostrą H. G. na okres 10 lat. W myśl art. 28 ust.1 ustawy o u.s.r., wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą, a zgodnie z ust.2 pkt 1 tego przepisu, zawieszenie wypłaty dotyczy części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. W myśl ust.3, wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Uznaje się przy tym, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, m.in. osobie niebędącej osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym (art.28 ust.4).

Na gruncie powołanych przepisów trzeba podkreślić, że nie ma w sprawie sporu co do tego, iż z dniem 1 listopada 2013r. ustały przesłanki do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej z uwagi na zakończenie 10-letniego okresu dzierżawy gruntów rolnych, których właścicielem jest ubezpieczony. Przy czym, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd meriti, w kolejnych decyzjach z 18 listopada 2003r., z 7 stycznia 2004r. i z 7 grudnia 2004r. (co do których strona nie kwestionuje faktu ich otrzymania) zawarte było pouczenie o zasadach zawieszania lub zmniejszania wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej. Z uwagi na powyższe oraz fakt, że to ubezpieczony, ubiegając się w 2003r. o świadczenie emerytalne w pełnej wysokości, zawarł umowę dzierżawy gruntów i następnie przedłożył ją w określonym celu w organie rentowym, miał świadomość okoliczności powodujących zawieszenie wypłaty części uzupełniającej świadczenia. Apelujący nie zaprzecza też, że miał świadomość upływu okresu, na jaki zawarł sporną umowę dzierżawy. W tej sytuacji decyzja organu rentowego z dnia 7 października 2013 r., zawieszająca od 1 listopada 2013 r. wypłatę części uzupełniającej świadczenia, z uwagi na wygaśnięcie umowy dzierżawy gospodarstwa została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami, a przy tym ma charakter deklaracyjny, stwierdza tylko okoliczności wynikające wprost z czynności (a raczej ich braku) samej strony. To oznacza, że zarzut niezapoznania się z treścią tej decyzji jest zupełnie chybiony, ponieważ w ustalonych okolicznościach sprawy strona winna mieć pełną świadomość okoliczności (wygaśnięcie umowy dzierżawy), które decyzja ta tylko potwierdziła. Dodatkowo, co słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, apelujący, prawidłowo dbający o własne interesy, winien też mieć wiedzę o skutkach tej decyzji, ponieważ od 1 listopada 2013r. otrzymywał do wypłaty zamiast co miesiąc 682 zł. - 316,46 zł. miesięcznie w rozliczeniu kwartalnym. Odnośnie twierdzenia strony, że zły stan zdrowia stanowił przeszkodę do prawidłowego działania, należy zwrócić uwagę, że twierdzenie to wbrew treści art.232 KPC, nie zostało poparte żadnymi wiarygodnymi dowodami. Niesporne są też w sprawie kolejne okoliczności faktyczne, że w dniu 20 marca 2015r. ubezpieczony przedłożył Kasie umowę dzierżawy posiadanego gospodarstwa zawartą z datą 20 marca 2015r. W związku z powyższym organ rentowy decyzją z dnia 13 kwietnia 2015r. podjął wypłatę części uzupełniającej emerytury od 1 marca 2015r. zgodnie z treścią cyt. wyżej art.44 ust.5 ustawy o u.s.r. W tak niespornych okolicznościach faktycznych i z uwagi na zakres zaskarżonej decyzji, wydanej głównie w oparciu o treść art.44, zupełnie chybione są zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy art.233§1 KPC, ponieważ nie dotyczą okoliczności mających decydujące znaczenie w sprawie. Okoliczność, czy ubezpieczony, będąc właścicielem przedmiotowej nieruchomości, faktycznie w okresie od 1 listopada 2013r. do dnia 28 lutego 2015r. prowadził działalność rolniczą, ma w niniejszej sprawie znaczenie drugorzędne, albowiem na datę decyzji z 7 października 2013r. organ rentowy nie miał podstaw do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej rolnikowi, który jest właścicielem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i jednocześnie nie zaistniały ustawowe przesłanki nieprowadzenia działalności rolniczej. Natomiast, aby domagać się części uzupełniającej emerytury rolniczej za okres wsteczny, przed datą złożenia wniosku o podjęcie jego wypłaty, apelujący musiałby wykazać błąd organu rentowego przy wydawaniu decyzji z 7 października 2013r. zawieszającej wypłatę części uzupełniającej świadczenia. Zgodnie bowiem z art.135 ust. 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2017r., poz.1383) w związku z art.52 ust.1 pkt 2 ustawy o u.s.r., jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, wypłatę wznawia się poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu o jej wznowieniu. Ponieważ apelujący nie wykazał jakiegokolwiek błędu po stronie organu rentowego, który zaistniałby w dacie wydania decyzji o zawieszeniu części uzupełniającej świadczenia, zarzuty dotyczące wadliwości

ustaleń co do faktycznego nieprowadzenia działalności rolniczej przez ubezpieczonego w spornym okresie są bez znaczenia w sprawie. Takim błędem nie może być fakt niedoręczenia bankowi wypłacającemu świadczenie decyzji o zawieszeniu części uzupełniającej, ponieważ obowiązek taki nie wynika z żadnego przepisu, apelujący również go nie wskazał. Dlatego tylko na marginesie można dodać, że zarzut wadliwości ustaleń faktycznych jest również niezasadny. Dla skuteczności zarzutu obraby przepisu art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wykazanie rażącego naruszenia dyrektyw oceny dowodów wskazanych w przywołanym przepisie, czyli wykazania, że ocena sądu jest rażąco sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania czy doświadczenia życiowego i dlatego (patrz bliżej także - SN wyrok z 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98 - legalis). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Wyłącznie w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń w tym zakresie. Należy powtórzyć, że kolejna umowa dzierżawy gruntów należących do wnioskodawcy została zawarta od marca 2015r., a poprzednia wygasła w październiku 2013r. i stąd na datę decyzji z 7 października 2013r. organ rentowy nie miał żadnych podstaw faktycznych ani prawnych, aby wypłacać wnioskodawcy świadczenie w pełnej wysokości. Możliwość taka pojawiła się dopiero od marca 2015r. Stąd żądanie wypłaty świadczenia z datą wsteczną pozostaje w sprzeczności z prawidłowo ustalonymi przez Sąd Okręgowy stanem faktycznym oraz obowiązującymi wskazanymi wyżej przepisami prawa materialnego.

W konsekwencji zaskarżony wyrok Sądu I instancji, a także poprzedzająca go decyzja organu rentowego odpowiadają prawu, a apelacja wnioskodawcy, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu na podstawie art.385 k.p.c.